

Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Sinop University Journal of Faculty of Education
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/suefd>

Geliş/Received: 13.05.2025 Kabul/Accepted: 19.06.2025 / Yayın Tarihi (Published): 30.06.2025
Makalenin Türü /Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Yaratıcı Öz Yeterlik Ölçeği: Türkçeye Uyarlama Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
*Emine SUR**

Öz

Bu araştırmanın amacı Lamb vd. (2025) tarafından geliştirilen “Yaratıcı Öz Yeterlik” ölçeğini Türkçeye uyarlamaktır. Gerekli izinler alındıktan sonra orijinal dili İngilizce olan ölçek maddeleri, Türkçeye ve İngilizceye hâkim olan iki alan uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Yapılan çeviriler Türkçe eğitimi alanında doktor olan üç akademisyen, ardından her iki dile hâkim üç akademisyen tarafından incelenmiştir. Onlardan gelen öneriler doğrultusunda ölçek maddeleri yeniden düzenlenmiş ve ölçeğe son şekli verilmiştir. 583 üniversite öğrencisinden toplanan veriden hareketle araştırmanın geçerlik ve güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliliğini belirleyebilmek için Amos paket programında doğrulayıcı faktör analizi, güvenirliği belirleyebilmek için SPSS programında Cronbach Alfa analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonunda GFI (0.91), CFI (0.95), NFI (0.92), RMSA (0.06) değerleri ölçek modelinin mükemmel bir uyumu; AGFI (0.89), TLI (0.94) değeri kabul edilebilir uyumu olduğu görülmüştür. Yaratıcı öz yeterlik ölçeğinin güvenirlik katsayısını belirlemek amacıyla Cronbach Alfa değeri hesaplanmış ve ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Yaratıcı öz yeterlik ölçeği 20 maddeden oluşan tek faktörlü bir ölçektir. 7’li likert tipinde hazırlanmış ölçekte ters madde bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcılık, öz yeterlik, yaratıcı öz yeterlik.

Creative Self-Efficacy Scale: Validity and Reliability Study of Adaptation to Turkish

Abstract

The aim of this study is to adapt the “Creative Self-Efficacy” scale developed by Lamb et al. (2025) to Turkish. After obtaining the necessary permissions, the scale items, whose original language was English, were translated into Turkish by two field experts who were fluent in both Turkish and English. The translations were examined by three academicians who are doctors in the field of Turkish education and then by three academicians who are fluent in both languages and work in the field of curriculum. In line with their suggestions, the scale items were rearranged and finalized. Validity and reliability analyses of the study were conducted based on the data collected from 583 university students. Confirmatory factor analysis was performed in the Amos package program to determine structural validity, and Cronbach alpha analysis was performed in the SPSS program to determine reliability. As a result of the confirmatory factor analysis, it was seen that the GFI, CFI, NFI, RMSA values showed a perfect fit for the scale model; and the AGFI, TLI values showed an acceptable fit. Cronbach alpha value was calculated to determine the reliability coefficient of the creative self-efficacy scale, and the Cronbach alpha coefficient of the scale was found to be .94. There are no reverse items in the 7-point Likert-type scale.

Keywords: Creativity, self-efficacy, creative self-efficacy.

* Doç. Dr., Ereğli BİLSEM , Konya, E-posta: eminesur30@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000 0002 6594 8885

Giriş

Öz yeterlik; Bandura'nın sosyal bilişsel teorisine dayanan, bir şeyi yapmaya ilişkin bireyin sahip olduğu inancı ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Gelecekteki problemleri çözme kapasitesine ilişkin kişisel inançları, bireyin belirli durumda veya belirli görevde gerekli performans seviyesini üretme yeteneğine olan inancını ifade etmektedir (Bandura, 2001; Bandura, 1977). Öz yeterlilik, bir kişinin görevleri yaratıcı ve iyimser bir şekilde yerine getirme becerisine olan güvenini yansıtmaktadır (Hsu vd., 2011). Başka bir ifadeyle birey kendine güvendiğinde bir şeyi başarabileceği, güvenmediğinde de ya başaramayacağı ya da başarı oranının düşeceği anlamına gelmektedir (Maddux, 2002).

Birey belirli bir alanda yetenekli olsa bile kendine ait inancı olduğunda o alanda daha yüksek bir performans sergileyebilmektedir (Kafková ve Urban, 2024). Yüksek öz yeterliğin bireyin kapasitesinden daha yüksek bir başarının ortaya çıkmasında etken olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar, öz yeterliğin akademik performans (Bahar, 2019), problem çözme (Çam vd., 2020), düşünme becerileri (Dehghani vd., 2020) gibi çok farklı alanlarda bireyin başarısını etki eden bir faktör olduğu göstermektedir. Bireyler bir şeyi başaracaklarını varsaydıklarında ve kendilerini potansiyel olarak başarılı gördüklerinde görevlere katılma olasılıkları yükselmektedir. Birey olumlu bir sonuç beklediğinde bir davranışı sergileme motivasyonu yükselmektedir (Haase vd., 2018).

Bilgi ve iletişim teknolojileri çağında bireylerin sahip olması ve yetkin olarak kullanması gereken bir sürü beceri alanı bulunmaktadır. Bu becerilerden bir tanesi yaratıcı düşünmedir. Yaratıcı düşünme, yeni fikirlerin keşfinin yapıldığı ve yeni bilgi arayışını engelleyen yerleşik düşünme biçimlerinin geçersiz kılındığı bir süreçtir. Bu bağlamda yaratıcı düşünmenin yüksek düzeyli bilişsel süreçlerin en karmaşık ve soyut yönünü oluşturduğunu söylemek mümkündür. Kişisel gelişimin sağlanmasına, karmaşık küresel zorluklarla ve iş dünyasındaki sorunlarla başa çıkılabilmesinde yaratıcı düşünme kritik öneme sahiptir (Bandura, 1997; Krathwohl, 2002; Tao vd., 2025). İş dünyasına atılmadan önce eğitimin son basamağında bulunan üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirmek son derece önemlidir. Çünkü; kişisel, toplumsal ve sosyal hayatta başarılı olmak isteyen bireyin yaratıcı düşünme becerisine sahip olması ve bu beceriyi geliştirecek faaliyetlerde bulunması gerekmektedir. Öz yeterlik yaratıcı düşünme sürecinde dâhil edildiğinde birey korkularının üstesinden gelmekte; yaratıcı faaliyetlerde bulunma, risk alma ve yenilikçi fikirler üretmede başarılı olma olasılığı daha yüksek hâle gelmektedir (Hsu, Sheng ve Hsueh, 2011). Yaratıcı öz yeterlik, araştırmacıların yaratıcı performansın sergilenmesini ve iyileştirilmesini anlamaları için temel bir psikolojik özellik gibi görünmektedir (Shaw vd., 2021). Bu durum yaratıcı düşünme üzerine yapılan çalışmaların son dönemde yaratıcı öz yeterlik alanında yoğunlaşmaya başlamasını sağlamıştır.

Yaratıcılık ve öz yeterlik kavramlarının birleşmesiyle ortaya çıkan yaratıcı öz yeterlik, yaratıcı becerilere olan bireysel inancı ifade etmek için kullanılan bir kavramdır (Liu vd., 2017). Yaratıcı öz yeterlik; bireyin yaratıcı sonuçlar üretebilmesi, yaratıcılık alanında kendi yeteneklerine ve

yeterliliklerine güven duyabilmesidir (Karwowski, 2011; Tierney ve Farmer, 2002). Yaratıcı öz yeterlik, kişinin yeni ve uyarlanabilir fikirler, çözümler ve davranışlar üretmedeki hayal gücü yeteneğini ve bu yetenek hakkında öz yargısını ifade eder (Beghetto, 2006). Yaratıcı öz yeterlik, insanların yaratıcı zorluklarla yüzleşme isteğini ve bu zorlukları çözmek için harcadıkları çabayı etkilemektedir (Puente-Diaz ve Cavazos-Arroyo, 2018). Yaratıcı öz yeterlik; yaratıcı faaliyetlerde devam etmek için bilişsel kaynak ve motivasyonun ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Birey yerine getirmesi gereken bir görevle karşı karşıya kaldığında öz yeterlik etkinleşir, bir dizi bilişsel sürecin tetiklenmesini sağlar (Valqueresma vd., 2022).

Tierney ve Farmer'a (2002) göre, daha yüksek düzeyde yaratıcı öz yeterliliğe sahip olan bireyler, yaratıcı arayışlara girmeye ve daha yenilikçi çözümler üretmeye daha meyillidir. Yüksek düzeyde yaratıcı öz yeterliliğe sahip olan bir bireyin, yaratıcılık yeteneklerinin geliştirilmesi ve uygulanması konusunda kendine güvenmesi daha olasıdır. Yapılan çalışmalar da "yaratıcı öz yeterliliğin" insanların yaratıcı fikirler üretmesine ve yaptıkları işte başarılı olmasına yardımcı olduğunu göstermiştir (Liu vd., 2017). Yaratıcı öz yeterlilik, bir sanatçının zanaatına olan sürekli güveni veya bir bilim insanının yenilikçi potansiyeline olan kalıcı inancı gibi uzun vadeli yaratıcı arayışların temelini oluşturduğu gibi, bir öğrencinin teşvik edici geri bildirim aldıktan sonra bir sınıf etkinliği sırasında yeni fikirler önermek için güçlendiğini hissetmesi gibi geçici bağlamlarda da gözlemlenebilir (Tao vd., 2025).

Alan yazın incelendiğinde yaratıcı öz yeterliğin yaratıcı başarı üzerinde olumlu etkisinin olduğunu gösteren bir dizi çalışmanın olduğu görülmektedir. Saputro vd. (2024) yaratıcı öz yeterliliğin üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünmesini olumlu yönde etkilediğini; Hsu vd. (2011) yüksek düzeyde yaratıcı öz yeterliliğe sahip çalışanların işte yüksek düzeyde yenilikçi davranış sergilediğini, Haase vd. (2018) yapmış olduğu meta-analiz incelemesinde yaratıcılık ile yaratıcı öz yeterlik arasındaki ilişkinin orta düzeyde olduğunu, Karwowski (2012) yaratıcı öz yeterlilik ile yaratıcı potansiyelin farklı göstergeleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu, Tierney ve Farmer (2011) yaratıcı öz yeterlik arttıkça yaratıcılığın arttığını tespit etmiştir.

Belirli bir yaratıcı göreve katılma, kaçınma veya ilgiyi sürdürme kararı büyük ölçüde yaratıcı öz yeterliğe dayanmaktadır (Beghetto ve Karwowski, 2017). Yaratıcı öz yeterliğin yaratıcı düşünme becerisi üzerinde önemli bir etkisinin olması bireyin yaratıcı öz yeterliğini geliştirecek çalışmalar yapmasını gerekli kılmaktadır. Yaratıcı öz yeterliğin ne düzeyde geliştiğinin tespit edilmesi ayrıca bu konuda var olan eksikliklerin belirlenebilmesi yaratıcı beceri için son derece kritiktir. Yaratıcı öz yeterliğin yaratıcılıktaki rolü göz önüne alındığında, bu yapının psikometrik olarak sağlam değerlendirmesine sahip olmak son derece önemlidir. Alan yazın incelendiğinde ülkemizde yaratıcı öz yeterlik ölçeği bir ölçme aracının olmadığı uluslararası literatür incelendiğinde ise farklı araştırmacılar tarafından yaratıcı öz yeterlik ölçeğinin geliştirilmiş olduğu görülmüştür. Beghetto (2006) üç maddeden oluşan bir yaratıcı öz yeterlik ölçeği hazırlamıştır. Karwowski vd. (2018); Yaratıcı Benliğin Kısa Ölçeğini

geliştirmiştir. Yaratıcı Benliğin Kısa Ölçeği 11 maddeden oluşmuş, 4 madde yaratıcı kişisel kimlik, 6 madde yaratıcı öz yeterlik ve 1 madde öz-değerlendirilmiş yaratıcılığı ölçmek amacıyla dahil edilmiştir. Karwowski vd. (2018) tarafından geliştirilen ölçekte 13-60 yaş aralığındaki bireylerin yaratıcı benliği ölçülmekte, ayrıca aynı ölçekte hem yaratıcı kişisel kimlik hem de yaratıcı öz yeterliğin ölçümü yapılmaktadır. Ayrıca içerik geçerliliği ve yapıyı ölçmek için kullanılan nispeten düşük sayıdaki maddeyle ilgili bazı endişeler devam etmektedir (Lamb vd., 2024). Tan vd. (2007) tarafından hazırlanan yaratıcılıkla ilgili öz yeterlik ölçeği üç maddesi başka bir ölçekten alınmak üzere 8 maddeden oluşmaktadır. İlk dört madde yaratıcılık öz yeterlilik-bilişsel stil ve son dört madde yaratıcılık öz yeterlilik-çalışma stili olarak adlandırılan ölçek ortaokul ve lise öğrencilerine uygulanabilmektedir. Ortaokul ve lise öğrencilerinin yaş düzeylerinin buna bağlı olarak da bilişsel, duyuşsal özelliklerinin farklı olması aynı ölçekle iki grubun yaratıcı öz yeterlik düzeylerinin ölçülmesinin doğru olmadığını düşündürmektedir.

Lamb vd. (2025) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlanması alan yazındaki bir eksikliğin giderilmesi için oldukça önemlidir. Yaratıcı öz değerlendirme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması bu alanda çalışan araştırmacılar, kendini yaratıcılık alanında geliştirmek isteyen gençler, eğitimciler için faydalı olacaktır. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı “Yaratıcı öz değerlendirme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması olarak belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, [orijinal ölçeğin adı] adlı ölçeğin Türkçeye uyarlanması amacıyla betimsel tarama modeline dayalı olarak desenlenmiştir. Çalışmada, ölçeğin dilsel eşdeğerliğinin sağlanması, geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapılması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bu çalışma kapsamında Lamb vd. (2025) tarafından geliştirilmiş ölçeğin Türkçeye uyarlaması yapılmıştır.

Araştırma grubu

Araştırma grubu, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden biri olan amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu yöntem, araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen konularda derinlemesine inceleme yapma imkânı sunar. Belirli ölçütleri karşılayan ya da belirli özelliklere sahip bireyler veya durumlar üzerinde çalışılması gerektiğinde tercih edilen bir yöntemdir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2024).

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Tür	N	%
Cinsiyet	Kadın	355	%60
	Erkek	228	%40
Okul Türü	Eğitim Fakültesi	300	%51
	Meslek Yüksek Okulu	200	%34
	Ziraat Fakültesi	50	%8
	Veteriner Fakültesi	33	%7
Yaş Düzeyi	17-20	269	%46
	20-24	168	%28
	24 ve üzeri	146	%25

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların %60’ı kadın, %40’ı erkek; %51’i Eğitim Fakültesinde, %34’ü Meslek Yüksek Okulunda, %8’i Ziraat Fakültesinde, %7’si Veteriner Fakültesinde öğrenim görmektedir. %46’sı 17-20, %28’i 20-24, %25’i 25 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. Kadınların yaş ortalaması 21, erkeklerin yaş ortalaması 22,5 olarak belirlenmiştir.

Yaratıcı öz yeterlik ölçeği; Lamb vd. (2025) tarafından Amerika Birleşik Devletlerinde 18-49 yaş aralığındaki bireyler için geliştirilmiş, 20 maddeden oluşan tek faktörlü bir ölçektir.

Veri Toplama Araçları

Lamb vd. (2025) önceki araştırmalara dayanarak bireysel yaratıcı öz yeterliği ölçmek için psikometrik olarak geliştirilmiş bir araç hazırlamıştır. Araç hazırlanırken Bandura’nın (2006, 2012) öz yeterlilik aracı oluşturma konusunda sağladığı talimatlar ve yaratıcı öz inançlar üzerine yapılmış araştırmalar takip edilmiştir. Sonuçta üniversite öğrencilerinin yaratıcı öz yeterliklerini ölçecek 20 maddelik bir ölçek hazırlanmıştır. Çeşitli zorluk ve değerlendirme seviyeleri sunan 20 maddelik bir ölçek kullanmak, yaratıcı öz yeterliğin çeşitli koşullar ve bağlamlar altında ve gerçek hayatta muhtemelen nasıl işlediğine dair daha ayrıntılı bir görüş elde etmek için ileriye doğru atılmış umut verici bir adımdır.

Çalışma kapsamında öncelikle ölçeği geliştiren Lamb vd. (2025) ile iletişim kurulmuş, ölçeğin Türkçeye uyarlanması için gerekli izin alınmıştır. İzin alındıktan sonra Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler etik kuruluna başvurulup çalışma için etik izin alınmıştır.

İşlem / Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ereğli yerleşkesinde bulunan Ereğli Eğitim Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Adalet Meslek Yüksek Okulu ile

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören 600 öğrenciden veri toplanmış, 17 veride eksiklik bulunması sebebiyle analize dâhil edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Gerekli izinler alındıktan sonra orijinal dili İngilizce olan ölçek maddeleri, Türkçeye ve İngilizceye hâkim olan iki alan uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Yapılan çeviriler Türkçe eğitimi alanında doktor olan üç akademisyen tarafından incelenmiş, ölçekteki maddeyi en iyi yansıtan ve Türkçenin kurallarına en uygun olan ifadeler belirlenerek ölçek formu oluşturulmuştur. Ölçek formu tekrar her iki dile hâkim öğretim programı alanında çalışan üç akademisyene sunulmuş, onlardan gelen öneriler doğrultusunda ölçek maddeleri yeniden düzenlenmiştir. Daha sonrasında maddelerin anlaşılabilirliğini ve açıklığını kontrol etmek amacıyla ölçek 30 kişilik bir gruba uygulanmış, onlardan alınan görüşler doğrultusunda ölçek formunun son hâli ortaya çıkmıştır (Ek 1).

Geçerlik ve Güvenirlik

Ölçeğin güvenirliğini belirlemek amacıyla Cronbach Alfa analizi; geçerliği belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Cronbach Alfa analizinde SPSS programından, DFA analizinde AMOS programından yararlanılmıştır.

Bulgular

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçlarına ilişkin faktör yükleri Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2

DFA Faktör Yükleri

<i>Madde</i>	<i>Faktör Yükleri</i>
1. madde	0.633
2. madde	0.690
3. madde	0.648
4. madde	0.658
5. madde	0.628
6. madde	0.672
7. madde	0.763
8. madde	0.720
9. madde	0.552

10. madde	0.671
11. madde	0.532
12. madde	0.766
13. madde	0.811
14. madde	0.773
15. madde	0.736
16. madde	0.778
17. madde	0.646
18. madde	0.690
19. madde	0.782
20. madde	0.758

Tablo 2’de yer alan DFA faktör yükleri incelendiğinde maddelerin faktör yüklerinin 0.530 ile 0.811 arasında değiştiği görülmektedir Hair ve arkadaşlarına (2010) göre, 0.50 ve üzeri faktör yükleri kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda tek faktörlü 20 maddeden oluşan ölçeğin bütün maddelerinin faktör yüklerinin .50 üzerinde olması ölçekten herhangi bir maddenin çıkarılmasına gerek olmadığını göstermektedir. DFA model uyum iyiliği indekslerine ilişkin değerler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Yaratıcı Öz Yeterlik Ölçeğinin Uyum Değerleri ve Karşılıkları

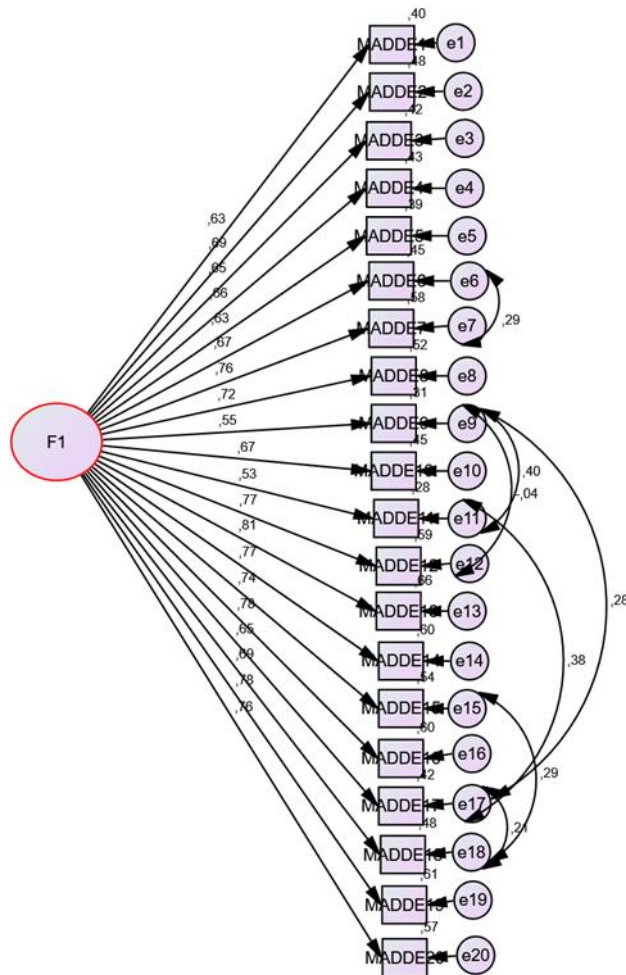
Uyum Ölçütleri	Elde Edilen Ölçüt Değerleri (Modifikasyon Öncesi)	Elde Edilen Ölçüt Değerleri (Modifikasyon Sonrası)	Uygunluk
χ^2/sd	2.95	3.23	< 3 iyi; < 5 kabul edilebilir
GFI	0.650	0.914	> 0.90
AGFI	0.850	0.890	> 0.90
CFI	0.90	0.950	$\geq .95$
NFI	0.90	0.929	> 0.90
TLI	0.85	0.940	> 0.95
RMSEA	0.093	0.062	$\leq .08$

Tablo 3 incelendiğinde χ^2/sd değeri kabul edilebilir uyumu; GFI, CFI, NFI, RMSA değerleri ölçek modelinin mükemmel bir uyumu; AGFI, TLI değeri kabul edilebilir uyumu olduğunu göstermektedir.

Model uyum endeksleri, Hu ve Bentler'in (1999) önerilerine göre değerlendirilmiştir. Burada, karşılaştırmalı uyum endeksi (CFI) ve Tucker-Lewis endeksi (TLI) değerlerinin 0,95'ten büyük olması iyi artımlı model uyumunu, kök ortalama kare hatasının $<0,08$ ve standartlaştırılmış kök ortalama kare kalıntısının (SRMR) $<0,05$ olması iyi mutlak model uyumunu göstermektedir. Şekil 1'de yaratıcı öz yeterlik ölçeğine ilişkin yol diyagramı verilmiştir. Araştırmada, ölçeğin tek boyutlu yapısı doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile test edilmiştir. Analiz sonucunda modelin uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur ($\chi^2/sd = 3.23$, CFI = 0.95, GFI = 0.91, RMSEA = 0.062). Yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla hesaplanan AVE değeri 0.57, bileşik güvenirlik (CR) değeri 0.85 ve AVE'nin karekökü (VAVE) 0.75 olarak bulunmuştur. Bu değerler, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Şekil 1

Doğrulayıcı Faktör Analizi Yol Diyagramı

Şekil 1'de Yaratıcı Öz Yeterlik Ölçeğinin yol şeması incelendiğinde tek faktörlü modelin faktör yapısının verilerle daha iyi uyum sağlaması için modifikasyon önerileri incelenmiştir. Modifikasyon,

ölçekte önerilen ilişkinin kurulumu sonucunda ölçek modelinin iyi bir uyum ortaya koyması için ki-kare değerinde düşüş sağlamasıdır. Modifikasyon yapılırken en önemli noktalardan biri önerilen modifikasyon için birbirine bağlanacak maddelerin kuramsal açıdan açıklanabilir olmasıdır. Bundan dolayı modifikasyonun aynı boyutundaki öneriler dikkate alınmalı ve modifikasyona uğrayacak maddeler arasındaki ilişki göz önüne alınmalıdır. Modifikasyon yapılırken ki-kare değerinde en fazla iyileştirme yapılacak ifadeden başlayarak ve modelin uyum indeksi yeterli düzeye gelene kadar sırasıyla aynı işlem yeniden gerçekleştirilmelidir (Çelik ve Yılmaz, 2013; Meydan ve Şeşen, 2011 Akt. Kurupınar ve Aydoğan, 2020). 15. ve 18., 11. ve 17., 6. ve 7., 9. ve 17., 9. ve 10., 17. ve 18. maddelerin anlamca birbirine yakın oldukları belirlenerek gerekli modifikasyon işlemi yapılmıştır.

Yapılan inceleme sonucunda 9. ve 11. maddelerin hata varyansları arasında yapılacak bir modifikasyonun χ^2 'ye ".78", 15. ve 18. maddelerin hata varyansları arasında yapılacak bir modifikasyonun χ^2 'ye ".41", 11. ve 17. maddelerin hata varyansları arasında yapılacak bir modifikasyonun χ^2 'ye ".45", 6. ve 7. maddelerin hata varyansları arasında yapılacak bir modifikasyonun χ^2 'ye ".44", 9. ve 17. maddelerin hata varyansları arasında yapılacak bir modifikasyonun χ^2 'ye ".38", 9. ve 10. maddelerin hata varyansları arasında yapılacak bir modifikasyonun χ^2 'ye ".32", 17. ve 18. maddelerin hata varyansları arasında yapılacak bir modifikasyonun χ^2 'ye ".31" değerinde katkı sağlayacağı görülmüştür.

Yaratıcı öz yeterlik ölçeğinin güvenirlik katsayısını belirlemek amacıyla Cronbach Alfa değeri hesaplanmış ve ölçeğin Cronbach Alfa_katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Madde analiziyle her bir maddenin ölçekten çıkarılması durumunda Cronbach Alfa katsayısında gözlenecek değişiklik ile ortalama, varyans ve madde-toplam korelasyonları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4*Ölçeğin Madde-Toplam Analizleri*

Maddeler	$\bar{x}$	MTK	Cronbach Alpha
Madde 1	5,32	,605	,948
Madde 2	5,13	,664	,947
Madde 3	5,38	,633	,947
Madde 4	5,00	,640	,947
Madde 5	5,77	,596	,948
Madde 6	5,00	,651	,947
Madde 7	5,44	,743	,946
Madde 8	5,00	,692	,947

Madde 9	4,74	,577	,948
Madde 10	5,22	,673	,947
Madde 11	4,75	,564	,949
Madde 12	5,13	,738	,946
Madde 13	5,37	,769	,946
Madde 14	5,25	,741	,946
Madde 15	4,95	,723	,946
Madde 16	5,25	,753	,946
Madde 17	4,99	,670	,947
Madde 18	4,81	,685	,947
Madde 19	5,29	,753	,946
Madde 20	5,53	,743	,946

Tablo 4’te görüldüğü gibi ölçek maddelerine ilişkin madde-toplam korelasyon değerlerinin “.59 ile .76” arasında değiştiği görülmektedir. Korelasyon katsayısının 0,30’un altında olması düşük korelasyon; 0,30 ile 0,50 arasında olması zayıf korelasyon; 0,50 ile 0,70 arasında olması orta-iyi korelasyon; 0,70 ile 0,90 arasında olması yüksek korelasyon ve 0,90’ın üzerinde olması çok yüksek korelasyon olarak kabul edilmektedir (Mukaka, 2012). Mukaka’ya (2012) göre yaratıcı öz yeterlik ölçeğinin madde toplam korelasyon değerleri orta-yüksek korelasyon arasında değişmektedir. Ayrıca maddelerin ölçekten çıkarılmasının güvenilirlik değerini yükseltmeye yönelik bir değişikliğe sebep olmayacağı görülmüştür. Bu nedenle herhangi bir maddenin atılmasına gerek görülmemiştir.

Yaratıcı öz yeterlik ölçeği 20 maddeden oluşan tek faktörlü bir ölçektir. Ölçek 7’li likert tipinde hazırlanmıştır ve ters madde bulunmamaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Yaratıcı öz yeterlilik, bir kişinin herhangi bir şeyde yaratıcı olma ve yaratıcı sonuçlar üretme konusunda kendine duyduğu güvene ilişkin sahip olduğu algıyı ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Yaratıcılığın geliştirilebilen bir özellik olduğu hissi, kişinin yaratıcı sonuçlar üretme ve yaratıcılık gerektiren görevlerle başa çıkma yeteneğine sahip olma algısıyla ilişkilidir (Royston ve Reiter-Palmon, 2017). Deneysel çalışmalar yaratıcı öz yeterlilik ile yaratıcı potansiyel arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir (Karwowski vd., 2018). Birey ne kadar yüksek yaratıcı öz yeterlik algısına sahipse yaratıcı görevleri yerine getirme konusunda o kadar başarı sergilemektedir. Başarılı bir yaratıcılık için yüksek yaratıcı öz yeterlik sahip olunması gereken önemli yeterlik arasında yer almaktadır.

Alan yazın incelendiğinde üniversite öğrencilerinin yaratıcı öz yeterliklerini geliştirecek bir ölçme aracının olmadığı görülmüştür. Uluslararası alan yazın incelendiğinde ise Lamb vd. (2025)

tarafından yaratıcı öz yeterlik ölçeğinin geliştirildiği görülmüştür. Türkiye’deki yaratıcılık alanına katkıda bulunmak ve bu noktadaki eksikliği gidermek amacıyla çalışma kapsamında Lamb vd. (2025) tarafından geliştirilmiş ölçek Türkçeye uyarlanmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra Ereğli yerleşkesinde okuyan üniversite öğrencilerinden (583 öğrenci) veri toplanmıştır. Geçerlik ve güvenirlik analizleri kapsamında yapı geçerliğini tespit etmek için Amos programı ile doğrulayıcı faktör analizi, güvenirliği tespit etmek amacıyla SPSS programıyla Cronbach Alfa değeri ve madde-test korelasyonları hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda DFA analiziyle ölçeğin uyum indeksleri incelenmiş ve GFI, CFI, NFI, RMSA değerleri ölçek modelinin mükemmel bir uyumu; χ^2/sd , AGFI, TLI değeri kabul edilebilir uyumu olduğunu göstermektedir. Toplam ölçekte Cronbach Alfa katsayısı .94 ve ölçekte yer alan maddelere ilişkin madde-toplam korelasyon değerleri herhangi bir maddenin ölçekten çıkarılmasının güvenirlik değerinde bir değişikliğe yol açmayacağını göstermektedir. Bu nedenle ölçekten madde çıkarılmaması uygun bulunmuştur. Böylelikle ölçeğin orijinal hâliyle Türkçeye uyarlanması sağlanmıştır. Türkçeye uyarlama çalışması yapılan “Yaratıcı Öz Yeterlik” ölçeği tek boyuttan oluşan 20 maddelik bir ölçektir.

Bu araştırma kapsamında Yaratıcı Öz Yeterlik Ölçeğine ilişkin geçerlik ve güvenirlik çalışması yürütülmüş, ulaşılan sonuçlarda ölçeğin geçerlik ve güvenirliğine ilişkin kanıtlar sunulmuştur. Kanıtlar ölçeğin yaratıcı öz yeterliklerini belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Yaratıcı öz yeterliğin belirlenmesinde Türkçeye uyarlanmış bu ölçekten elde edilecek veriler uzmanlar ve eğitimciler için yol gösterici olacaktır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir. (Zorunlu beyan)

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler
Etik değerlendirme kararının tarihi: 24/01/2025
Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2025/40

Yazarların Katkı Oranı

Yazar makalenin tamamını tek başına hazırlamıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması teşkil edebilecek herhangi bir durum ya da ilişki yoktur.

Kaynaklar

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>

- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory of mass communication. *Media Psychology*, 3(3), 265–299. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0303_03
- Bahar, H. H. (2019). Sınıf öğretmen adaylarında akademik öz-yeterlik algısının akademik başarıyı yordama gücü. *Elementary Education Online*, 18(1), 149-157. doi: 10.17051/ilkonline.2019.527178
- Beghetto, R. A. (2006). Creative self-efficacy: correlates in middle and secondary students. *Creativity Research Journal*, 18, 447–457. doi: 10.1207/s15326934crj1804_4
- Beghetto, R. A., ve Karwowski, M. (2017). Toward untangling creative self-beliefs. (Ed. In M. Karwowski ve J.C. Kaufman), *The creative self: Effects of self-efficacy, mindset and identity* (ss. 4–24). Academic Press.
- Brislin, R. W., Lonner, W. J. ve Thordike, R. M. (1973). Cross-Cultural research methods. New York: John Wiley ve Sons.
- Çam, Z., Eşkisü, M., Kardaş, F., Saatçioğlu, Ö., ve diğerleri (2020). Problem çözme ve umut arasındaki ilişkide öz-yeterliliğin aracılık rolü. *Katılımcı Eğitim Araştırması*, 7(1), 47-58. <https://doi.org/10.17275/per.20.4.7.1>
- Dehghani, F., Barkhordari-Sharifabad, M., Sedaghati-kasbakh, M. ve Fallahzadeh, H. (2020). Effect of palliative care training on perceived self-efficacy of the nurses. *BMC Palliative Care*, 19(63), 1-6. <https://doi.org/10.1186/s12904-020-00567-4>
- Haase J., Hoff, E. V., Hanel, P. H. P. ve Innes-Ker, A. (2018). A meta-analysis of the relation between creative self-efficacy and different creativity measurements. *Creativity Research Journal*, 30, 1-16. <https://doi.org/10.1080/10400419.2018.1411436>
- Hsu, M., Sheng, H., ve Hsueh, F. (2011). Creative self-efficacy and innovative behavior in a service setting: Optimism as a moderator. *Journal of Creative Behavior*, 45(4), 258-272. <http://dx.doi.org/10.1002/j.2162-6057.2011.tb01430.x>
- Hu, L., ve Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1–55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Karwowski, M. (2011). It doesn't hurt to ask...But sometimes it hurts to believe: Polish students' creative self-efficacy and its predictors. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 5(2), 154–164. <https://doi.org/10.1037/a0021427>
- Karwowski, M. (2012). Did curiosity kill the cat? relationship between trait curiosity, creative self-efficacy and creative personal identity. *Europe's Journal of Psychology*, 8(4), 547–558. doi:10.5964/ejop.v8i4.513
- Karwowski, M., Lebeda, I., ve Wiśniewska, E. (2018). Measuring creative self-efficacy and creative personal identity. *International Journal of Creativity and Problem Solving*, 28, 45–57.
- Kafková, P. ve Urban, K. (2024). Vztah mezi vnímanou osobní účinností, vnitřní motivací a kreativním výkonem u vysokoškolských studentů. *Československá psychologie*, XVIII(4), 372-387. DOI: 10.51561/cspsych.68.4.372
- Krathwohl, D., R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. *Theory ve Practice*, 41(4), 212–218.
- Kurupınar, A. ve Aydoğan, Y. (2020). Zekâ oyunlarına yönelik tutum ölçeğinin (ZOTÖ) geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies Education*, 15(6), 4383-4400. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.46454>

- Lamb, K., N., Boedeker, P., Kettler, T. (2025). Measuring creative self-efficacy: Instrument development and validation. *Thinking Skills and Creativity*, 56, 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2024.101738>
- Liu, W., Pan, Y., Luo, X., Wang, L., ve Pang, W. (2017). Active procrastination and creative ideation: The mediating role of creative self-efficacy. *Personality and Individual Differences*, 119, 227–229.
- Maddux, J., E. (2002). Self-Efficacy (C. R. Snyder Shane J. Lopez, Editors). *In Handbook of positive psychology* (pp. 277–287). Oxford University Press.
- Mukaka, M., M. (2012). Statistics corner: a guide to appropriate use of correlation coefficient in medical research. *Malawi Medical Journal*, 24(3), 69-71.
- Puente-Diaz, R., ve Cavazos-Arroyo, J. (2018). An exploration of some antecedents and consequences of creative self-efficacy among college students. *The Journal of Creative Behavior*, 52(3), 256–266. <https://doi.org/10.1002/jocb.149>
- Royston, R. ve Reiter-Palmon, R. (2019). Creative self-efficacy as mediator between creative mindsets and creative problem-solving. *Journal of Creative Behaviour*, 53, 472-481. <https://doi.org/10.1002/jocb.226>
- Saputro, I. N., Sukatiman, S., Haris Setiawan, A., ve Intan Sari, A. (2024). The Role of social support to foster creative thinking of vocational students in university: mediating effect of creative self-efficacy. *Qubahan Academic Journal*, 4(3), 607–618. <https://doi.org/10.48161/qaj.v4n3a619>
- Shaw, A., Kapnek, M. ve Morelli, N., A. (2021). Measuring creative self-efficacy: an item response theory analysis of the creative self-efficacy scale. *Frontier Psychology*, 12, 1-7. doi: 10.3389/fpsyg.2021.678033
- Tan, A., Ho, V. ve Yong, L. (2007). Singapore high school students' creativity efficacy. *New Horizons in Education*, 55(3), 96-106.
- Tao, R., Zhang, H., Geng, L., Li, Y., ve Qiu, J. (2025). The influence of trait and state creative self-efficacy on creative behavior: an experimental study using false feedback. *Behavioral Sciences*, 15(1), 18. <https://doi.org/10.3390/bs15010018>
- Tierney, P., ve Farmer, S. M. (2011). Creative self-efficacy development and creative performance over time. *Journal of Applied Psychology*, 96(2), 277–293. <https://doi.org/10.1037/a0020952>
- Tierney, P., ve Farmer, S. M. (2002). Creative self-efficacy: Its potential antecedents and relationship to creative performance. *Academy of Management Journal*, 45, 1137-1148. <https://doi.org/10.5465/3069429>
- Valqueresma, A., Coimbra, J., L. ve Costa, P. (2022). Creative self-efficacy scale for children and adolescents (cases): A development and validation study. *International Journal of Psychology Research*, 15(1), 55-69. DOI: [10.21500/20112084.5329](https://doi.org/10.21500/20112084.5329)

Ek 1**Yaratıcı Öz Yeterlik Ölçeği**

	Kesinli kle	Katılmı yorum	Kısme n	Karar sızım	Kısme n	Katılıy orum	Kesinli kle
Yaratıcı Öz Yeterlik Ölçeği	Katılmı yorum		katılmı yorum		katılıy orum		katılıy orum

1. - Yaratıcı görevleri (özgün düşüncenin kullanıldığı her türlü görev) yerine getirirken kendimi rahat hissederim.
2. Yeni bir şey ortaya çıkarma ve tasarlama konusunda iyi olduğumu düşünüyorum.
3. Popüler olmadığı zamanlarda bile fikirlerime güvenirim.
4. Fazla karmaşık görünen konulara, sorunlara kolayca yenilikçi çözümler üretebilirim.
5. Yaratıcı projeler/görevler verildiğinde bu görevleri yerine getirmek için elimden geldiğince çalışırım.
6. Akranlarıma göre daha yaratıcı olduğumu düşünüyorum.
7. İş yerinde veya sınıfta yaratıcı görevleri, başkalarından daha iyi yapacağıma veya en az onlar kadar iyi gerçekleştirebileceğime inanıyorum.
8. Yaratıcı bireylerden oluşan ekibe liderlik edebileceğime inanıyorum.
9. Bir konuda başarısız olduktan veya reddedilme yaşadktan sonra bile o konuya ilişkin yaratıcı fikirler üretmeye devam ederim.
10. Yaratıcı fikirlerimden vazgeçmem.
11. Patronumdan veya öğretmenimden olumsuz geri bildirim alsam bile yaratıcı fikirlerimi başkalarıyla paylaşmaya devam ederim.
12. Yaratıcı fikirlerimi alanında uzman/profesyoneel kişilerle tartışırken kendime güvenirim.
13. Grup projeleri hazırlarken yaratıcı fikirler ve çözümler üretmede iyiyimdir.

14. Farklı ortamlarda yaratıcılığımı gösterebilirim.
15. Fikirlerimi uzman veya profesyonellere özgüvenle sunabilirim.
16. Çeşitli alanlarda/disiplinlerde yeni fikirler üretebilirim.
17. Olumsuz bir durum yaşarsam bile yenilikçi fikirlerimi/ürünlerimi başkalarıyla paylaşabilirim.
18. Bir izleyici kitlesinin karşısında kendime güvenerek yaratıcı şekilde performans gösterebilirim.
19. Özgün fikir üretmekte başarılıyım.
20. Fikirlerimi, icatlarımı ve/veya tasarımlarımı akranlarımla paylaşırken kendime güvenirim.

Extended Abstract

Introduction

According to Tierney ve Farmer (2002), individuals with higher levels of creative self-efficacy are more likely to engage in creative pursuits and produce more innovative solutions. An individual with high levels of creative self-efficacy is more likely to be confident in the development and application of their creative abilities. Studies have also shown that “creative self-efficacy” helps people generate creative ideas and succeed in what they do (Liu et al., 2017). Creative self-efficacy can form the basis of long-term creative pursuits, such as an artist’s enduring confidence in their craft or a scientist’s enduring belief in their innovative potential, as well as being observed in temporary contexts, such as a student feeling empowered to propose new ideas during a classroom activity after receiving encouraging feedback (Tao et al., 2025). Creative self-efficacy appears to be a fundamental psychological trait for researchers to understand the demonstration and improvement of creative performance (Shaw et al., 2021). This situation has led to the recent studies on creative thinking focusing on the field of creative self-efficacy. The fact that creative self-efficacy has a significant effect on creative thinking skills necessitates that individuals carry out studies that will develop their creative self-efficacy. Determining the level at which creative self-efficacy has developed and also determining the deficiencies in this regard are extremely critical for creative skills. Considering the role of creative self-efficacy in creativity, it is extremely important to have a psychometrically sound assessment of this structure. When the literature is examined, it is seen that there is no measurement tool to measure creative self-efficacy in our country, and when the international literature is examined, it is seen that the creative self-efficacy scale has been developed by different researchers. When the scales are examined, it is seen that the most comprehensive scale to measure creative self-efficacy is the scale

developed by Lamb et al. (2025). Adapting the scale developed by Lamb et al. (2024) to Turkish is very important to eliminate a deficiency in the literature. Adapting the creative self-assessment scale to Turkish will be useful for researchers working in this field, young people who want to improve themselves in the field of creativity, and educators. In this context, the main purpose of the research was determined as the adaptation of the "Creative Self-Assessment Scale" into Turkish in order to contribute to the field of creativity.

Method

Within the scope of the study, data was collected from 600 students studying at Ereğli Faculty of Education, Faculty of Agriculture, Faculty of Veterinary Medicine, Vocational School of Justice and Vocational School of Health Services located in Ereğli campus in the spring semester of the 2024-2025 academic year, and 17 were not included in the analysis due to missing data. After obtaining the necessary permissions, the scale items, the original language of which was English, were translated into Turkish by two field experts who were fluent in Turkish and English. The translations were examined by three academicians who are doctors in the field of Turkish education, and the scale form was created by determining the expressions that best reflected the item in the scale and were most suitable for the rules of Turkish. The scale form was presented again to three academicians working in the field of curriculum who were fluent in both languages, and the scale items were rearranged in line with the suggestions from them. The scale was then applied to a group of 30 people, and the final version of the scale form emerged in line with the opinions received from them. Cronbach Alpha analysis was performed to determine the reliability of the scale; confirmatory factor analysis was performed to determine validity. SPSS program was used in Cronbach Alpha analysis, and AMOS program was used in CFA analysis. "Creative Self-Efficacy Scale: Adaptation to Turkish, Validity and Reliability Study" was decided to be "Appropriate" in terms of scientific research ethics by Necmettin Erbakan University Social and Human Sciences Scientific Research Ethics Board at its 2nd meeting (2025/40) on 24/02/2025.

Result and Discussion

When the CFA factor loadings are examined, it is seen that the factor loadings of the items vary between 0.530 and 0.811. According to Hair et al. (2010), factor loadings of 0.50 and above are considered acceptable. In this context, the fact that the factor loadings of all items of the scale consisting of 20 items with a single factor are above .50 indicates that there is no need to remove any item from the scale. The values related to the CFA model goodness of fit indexes indicate that the χ^2/sd value indicates acceptable fit; the GFI, CFI, NFI, RMSA values indicate a perfect fit of the scale model; and the AGFI, TLI values indicate acceptable fit. Model fit indexes were evaluated according to the

recommendations of Hu ve Bentler (1999). Here, comparative fit index (CFI) and Tucker-Lewis index (TLI) values greater than 0.95 indicate good incremental model fit, root mean square error <0.08 and standardized root mean square residual (SRMR) <0.05 indicate good absolute model fit. Cronbach's alpha value was calculated in order to determine the reliability coefficient of the creative self-efficacy scale and the Cronbach's alpha coefficient of the scale was found to be .94. It is seen that the item-total correlation values of the scale items vary between ".59 and .76". A correlation coefficient below 0.30 is considered low correlation; between 0.30 and 0.50 is considered weak correlation; between 0.50 and 0.70 is considered moderate-good correlation; between 0.70 and 0.90 is considered high correlation and above 0.90 is considered very high correlation (Mukaka, 2012). According to Mukaka (2012), the item total correlation values of the creative self-efficacy scale vary between medium and high correlation. In addition, it was seen that removing the items from the scale would not cause a change in increasing the reliability value. Therefore, it was not deemed necessary to remove any items.

The creative self-efficacy scale is a single-factor scale consisting of 20 items. The scale was prepared in a 7-point Likert type and there are no reverse items.